

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan soorten

Ermelo, Zorglandgoed Veldwijk

GGZ Centraal Veldwijk

Datum: 19 maart 2021

Projectnummer: 200451.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader soortenbescherming	10
3	Onderzoeksmethode	11
3.1	Deskundigheid	11
3.2	Definitie product	11
3.3	Werkwijze	11
4	Aanwezigheid beschermde soorten	12
4.1	Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten	12
4.2	Vogelrichtlijnsoorten	12
4.3	Planten	14
4.4	Grondgebonden zoogdieren	15
4.5	Vleermuizen	18
4.6	Reptielen	22
4.7	Amfibieën	23
4.8	Vissen	24
4.9	Insecten en andere ongewervelden	24
5	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	26
5.1	Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten	26
5.2	Vogels	26
5.3	Overige beschermde soorten	27
5.4	Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes	28
6	Conclusie	31
6.1	Soortenbescherming	31
6.2	Vervolgstappen	32

Geraadpleegde bronnen	3
------------------------------	----------

Bijlage 1. Wettelijk kader

Bijlage 2. Voorlopig schetsontwerp plangebied

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

GGZ Centraal Veldwijk is voornemens om het zuidelijk deel van Zorglandgoed Veldwijk te herontwikkelen. Hiervoor dient het bestemmingsplan aangepast te worden. Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving.

In 2020 heeft Ecogroen in dit kader reeds een quick scan natuur en aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd. Inmiddels blijkt dat de ontwikkellocatie op enkele punten is uitgebreid. Voor deze uitbreidingen is deze aanvullende quick scan soorten opgesteld. Voorliggende rapportage zet uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

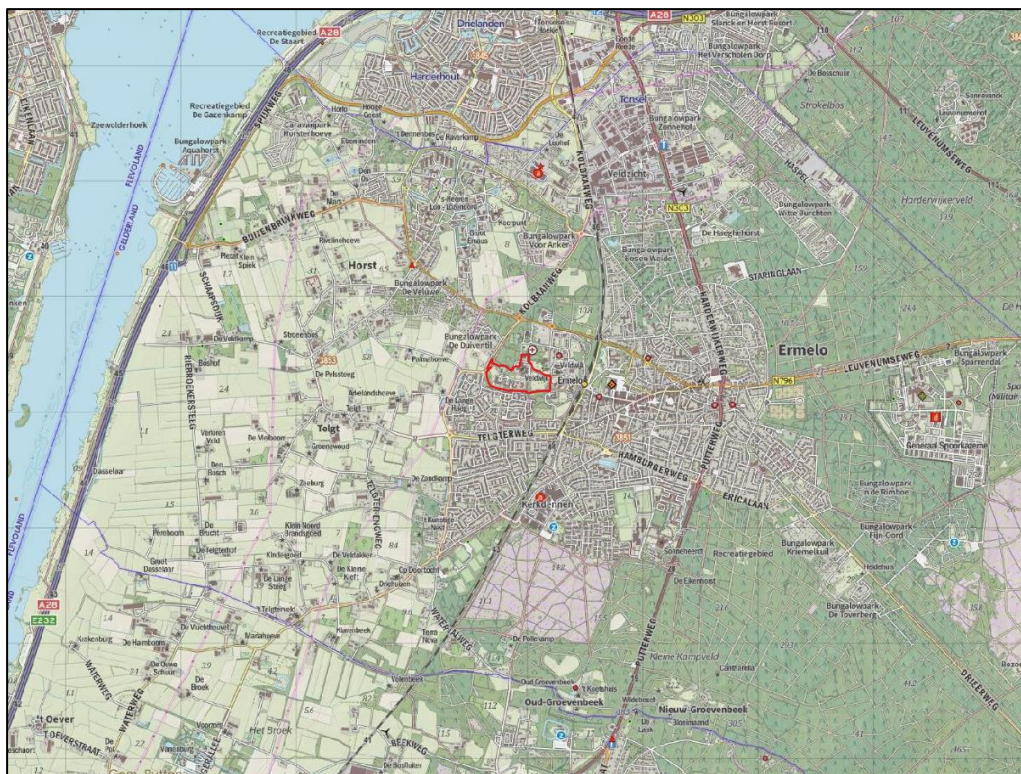
In deze quick scan worden de onderdelen gebiedsbescherming en bescherming houtopstanden niet behandeld. Aangaande de gebiedsbescherming vindt op dit moment in het plangebied een herbegrenzing van het Gelders Natuurnetwerk plaats. Aangaande de beschermde houtopstanden is de gemeente op dit moment bezig met een wijziging van de begrenzing bebouwde kom beschermde houtopstanden. Vanwege deze wijzigingen wachten we nog met het toetsen aan deze onderdelen.

1.2 Plangebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied bevindt zich aan de dorpsrand van Ermelo (gemeente Ermelo, provincie Gelderland). De omgeving van Ermelo kenmerkt zich door agrarische gronden in het westen, natuurgebied de Veluwe in het oosten en zuiden en de stad Harderwijk in het noorden.

De directe omgeving van het plangebied kenmerkt zich voornamelijk door de dorpskern van Ermelo aan de zuidzijde, de Oude Nijkerkerweg aan de westzijde en het overige deel van het zorglandgoed aan de noord- en oostzijde. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: PDOK.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) en de twee deelgebieden die in deze quick scan zijn onderzocht (paars omkaderd). Bron: PDOK.

1.2.1.1 Deelgebied 1

Op 11 maart 2021 is een veldbezoek uitgevoerd. Deelgebied 1 bestaat uit het gebouw De Wissel en de directe omgeving hieromheen. De Wissel is een bakstenen gebouw

van drie bouwlagen met deels een pannendak en deels een plat dak. Het gebouw verkeert in een enigszins vervallen staat. Zo zijn meerdere ramen ingegooid en is het houtwerk op veel plekken verrot. In de omgeving eromheen is gazon aanwezig dat intensief wordt beheerd. Daarnaast zijn lagere en meer hoge struiken aanwezig. Ook zijn meerdere bomen aanwezig, zoals zomereik en ruwe berk. Zie navolgende afbeeldingen voor een visualisatie van dit deelgebied.

Deelgebied 1; De Wissel. Bebouwing met omliggend openbaar groen. Bron: PDOK

De Wissel, gezien vanuit het zuidoosten

De Wissel, gezien vanuit het zuidwesten

De Wissel, gezien vanuit het noordoosten

Omliggend struweel, van onder andere hult.

Deelgebied 2 bestaat uit een U-vormige bosrand. In deze bosrand zijn grote bomen aanwezig, zoals bijvoorbeeld beuk. Ook zijn kleinere bomen en een struiklaag aanwezig van onder andere hult. Zie navolgende afbeeldingen voor een impressie van dit deelgebied.

Luchtfoto deelgebied 2 (paars omkaderd). Bron: PDOK

Zuidoosthoek deelgebied 2, gezien vanuit het noordwesten

Zuidwestelijk deel deelgebied 2, gezien vanuit het noordoosten

Ondergroei van deelgebied 2 langs de zuidrand, gezien vanuit het zuidwesten

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie wordt het zuidelijk deel van het zorglandgoed (het gehele plangebied) herontwikkeld. Zie navolgende afbeelding voor het voorlopige schetsontwerp. In dit schetsontwerp is te zien dat het gebouw De Wissel behouden blijft. Het voornemen is nu om dit gebouw te renoveren en restaureren en om te vormen naar woningen. Een deel van het omliggende groen wordt mogelijk verwijderd. Direct ten noorden van deelgebied 2 zal nieuwbouw gerealiseerd worden. Daarbij zullen bomen van deelgebied 2 moeten worden gekapt. Hiervoor in de plaats is echter in de oostelijke helft nieuw bos voorzien. Aangezien de toekomstige situatie in deze twee deelgebieden nog niet helemaal zeker is, gaan we bij deze quick scan uit van het worstcase-scenario, waarbij alles zou worden gesloopt en gerooid.

De geplande ruimtelijke ontwikkelingen in het overig deel van het plangebied zijn reeds onderzocht in de natuurtoets van Ecogroen (Ecogroen 2021). Zie ook bijlage 2 voor een grotere afbeelding van het voorlopige schetsontwerp, inclusief legenda.

Voorlopige schetsontwerp plangebied (rood omkaderd). Bron: Vollmer & Partners

2 Wettelijk kader soortenbescherming

Hieronder staat een samenvatting van het wettelijk kader voor soortenbescherming. Een uitgebreide beschrijving staat in bijlage 1.

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming. Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten, voor Habitatrichtlijnsoorten en voor andere soorten. Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Deskundigheid

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staan bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om aan onze standaard te voldoen, wordt ecologisch onderzoek enkel uitgevoerd door deskundigen. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de ecologie van de betreffende soorten. Onze deskundigen voldoen aan de eisen van een ecologisch deskundige zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland die stelt. Ecologen in opleiding tot deskundige werken altijd onder begeleiding van een deskundige.

3.2 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “quickscan soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020).

3.3 Werkwijze

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd en werd een veldbezoek aan de locatie gebracht. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het plangebied in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd onderzocht welke beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied zijn te verwachten. Hiervoor werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 11 maart 2021, waarbij waarnemingen van de afgelopen 10 jaar werden opgevraagd. Aanvullend hierbij is gebruik gemaakt van andere bronnen, als websites en verspreidingsatlassen.

Vervolgens werd een veldbezoek aan de twee deelgebieden en de directe omgeving ervan gebracht. Dit bezoek vond plaats op 11 maart 2021, bij buig, afwisselend zonnig en bewolkt en winderig weer en een temperatuur van circa 8 graden. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van de deelgebieden voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

Met de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten op beschermde soorten. Op basis van deze inschatting is een advies opgesteld met aanbevelingen voor vervolgstappen. Nadat het eerste conceptrapport gereed was, is dit beoordeeld op inhoud en vorm door een deskundig collega. Het commentaar is vervolgens besproken en verwerkt, om zo tot een eensluidend advies te komen.

4 Aanwezigheid beschermde soorten

In dit hoofdstuk beschrijven wij de kans op de aanwezigheid van beschermde soorten. In het volgende hoofdstuk volgt een beoordeling van de mogelijke effecten op deze beschermde soorten ten gevolge van de ontwikkeling.

4.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In de deelgebieden zijn gebouwen, een bosrand en overig groen aanwezig. Deze vormen daarmee geschikt leefgebied voor in het wild levende planten en dieren.

4.2 Vogelrichtlijnsoorten

4.2.1 *Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten*

Tijdens het veldbezoek zijn in de deelgebieden soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als houtduif. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in de deelgebieden tot broeden komen. In deelgebied 2 zijn daarnaast meerdere vogelnesten waargenomen.

4.2.2 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten*

Naast de reguliere bescherming in het broedseizoen zijn er verschillende vogelsoorten van wie de nesten jaarrond worden beschermd. Deze jaarrond beschermde status is vanwege verschillende redenen. Zo zijn er soorten die het hele jaar gebruik maken van het nest. Daarnaast zijn er koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn. Ook zijn er soorten die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die nauwelijks in staat zijn zelf een nest te maken. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor de betreffende soorten.

4.2.2.1 Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (golvende) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen (BIJ12 2017c).

In deelgebied 1 is het gebouw De Wissel aanwezig. Deze is dermate verouderd dat er op veel plekken kieren en spleten aanwezig zijn, waar de huismus een nest zou kunnen bouwen. Daarnaast is direct rond De Wissel geschikt struweel aanwezig voor de noodzakelijke dekking. De bosrijke omgeving ten westen, noorden en oosten van dit deelgebied maakt het minder geschikt voor de huismus. Deze vogelsoort kan zich namelijk in of in de buurt van bos niet goed handhaven. Vanwege deze reden is deelgebied 2 ook niet echt geschikt als leefgebied voor de huismus. Tijdens het veldbezoek zijn in de deelgebieden, maar ook in de rest van het plangebied geen huismussen waargenomen. Volgens het huismussenonderzoek van Ecogroen (2021)

zijn in de rest van het plangebied ook geen huismussen aanwezig. Bij dergelijk onderzoek wordt ook altijd in de omgeving van het plangebied gekeken, zoals bij De Wissel. Daar zijn dus toen ook geen huismussen waargenomen. Al met al kan gesteld worden dat in deze twee deelgebieden geen huismussen aanwezig zijn.

4.2.2.2 Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland in stedelijk gebied. Ze broeden in kolonies, onder daken en in gebouwen. Veel gebruikte nestlocaties zijn onder scheefliggende of kapotte dakpannen, onder nokpannen, in gaten en kieren onder de dakrand en bij dakkapellen, daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden soms kunstmatige nestkasten of nestpannen, gaten in muren, gaten achter regenpijpen of ventilatieschachten als broedlocatie gebruikt. Nestlocaties dienen een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond te hebben. Dakken dienen verder minimaal een hellingshoek van 45 graden te hebben om als nestlocatie geschikt te zijn (BIJ12 2017b).

In deelgebied 2 is geen bebouwing aanwezig, waardoor hier ook geen gierzwaluwnesten aanwezig kunnen zijn. In deelgebied 1 is De Wissel aanwezig. Vanwege de enigszins vervallen staat van dit gebouw zijn hier op veel verschillende plekken gaten en kieren aanwezig, die de gierzwaluw toegang tot het gebouw zouden kunnen geven om er een nest te bouwen (zie navolgende afbeelding). Ecogroen heeft hier in de rest van het plangebied in 2020 ook geen onderzoek naar gedaan, aangezien elders in het plangebied geen geschikte bebouwing aanwezig is. Het bosrijke karakter van het gehele landgoed maakt het gebied wel minder geschikt voor de gierzwaluw, aangezien deze meer in bebouwd gebied broedt. Al met al kan echter aanwezigheid van gierzwaluwnesten in De Wissel op voorhand niet worden uitgesloten.

Grote gaten in het hout van de windveer kunnen gierzwaluwen toegang geven tot potentiële nestplaatsen.

4.2.2.3 Buizerd, roek, havik, sperwer, wespendif, zwarte wouw, boomvalk, ransuil

Deze soorten broeden in hoge bomen in bos of boomgroepen en in oude nesten van kraaien en andere roofvogels. In deelgebied 1 zijn in en direct rond dit deelgebied grote bomen en bosrijk gebied aanwezig. Deelgebied 2 bestaat uit een bosrand, met meerdere grote bomen. Tijdens het veldbezoek zijn al deze bomen grondig geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten die door deze vogelsoorten in gebruik

kunnen zijn. Tijdens het veldbezoek zat geen blad aan de bomen, waardoor dit goed te inspecteren was. Dergelijke nesten zijn tijdens het veldbezoek in en direct rond de twee deelgebieden niet waargenomen. Dit komt overeen met de bevindingen van het onderzoek van Ecogroen (2021). Nader onderzoek naar dergelijke nesten is dan ook niet noodzakelijk.

4.2.2.4 Overige vogelsoorten

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen op hoge gebouwen (slechtvalk), op richels van bergen of steengroeven en soms op oude roofvogelnesten (oehoe), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in holtes in bomen en in gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in kleinschalig agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar) (SOVON 2002, vogelbescherming.nl, sovon.nl). Deze elementen zijn niet in de deelgebieden aanwezig. Nesten van deze vogelsoorten worden niet in de deelgebieden verwacht.

4.2.2.5 Categorie 5-soorten

Binnen de lijst van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn ook zogenaamde categorie 5-soorten aanwezig. Van deze soorten is het nest enkel jaarrond beschermd ingeval sprake is van zwaarwegende factoren, zoals bijvoorbeeld het duidelijk ontbreken van alternatieve nestplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn de groene specht en grote bonte specht gehoord. Daarnaast zijn in de twee deelgebieden meerdere spechtenholen waargenomen. Zie hiervoor ook navolgende afbeeldingen. Deze twee spechtensorten lijken dus in ieder geval in de deelgebieden, het plangebied en/of de directe omgeving te broeden.

Eén van de waargenomen spechtenholen. Deze bevindt zich in deelgebied 2.

4.3 Planten

De vaatplanten die zijn beschermd middels de Wet natuurbescherming betreffen veelal zeldzame soorten, waarvan de meeste Rode Lijst-soorten, met specifieke groeiplaatsen in met name stabiele en natuurlijke biotopen, zoals oude bossen, zeeduin, kalkgraslanden, beekdalen, veengronden en moerassen. Ook is een aantal soorten beschermd die groeit op oude en verweerde muren en zijn enkele zeldzame akkerplanten beschermd. Een deel van de beschermde planten komt alleen voor in Zuid-

Limburg. Veel soorten komen voornamelijk voor op kalkhoudende en voedselarme grond (Sparrius et al. 2012). Naast de beschermde vaatplanten zijn er twee mossoorten beschermd. Beide soorten zijn zeer zeldzaam. Tonghaarmuts is in Nederland gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Geel schorpioenmos groeit op moskussens op weinig substraat (Janssen en Schaminee 2004, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de deelgebieden en ook het gehele plangebied geen beschermde plantsoorten voor. Deze zijn in het onderzoeksgebied van Ecogroen (2021) destijds ook niet waargenomen. In beide deelgebieden zijn bosrijke stukken, maar er zijn geen aanwijzingen dat hier specifieke groeiomstandigheden aanwezig zijn voor deze beschermde plantsoorten. Deze soorten zijn hier dan ook niet te verwachten.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 *Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt*

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het de deelgebieden deze soorten voorkomen, zoals de veldmuis of egel. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.4.2 *Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt*

Deze beschermde grondgebonden zoogdieren komen voornamelijk voor in natuurlijke- of half-natuurlijke habitats zoals bos, heide of kleinschalig agrarisch landschap. Een aantal soorten is zeer zeldzaam en komt alleen in Zuid-Limburg voor. Dit geldt voor hamster, hazelmuis, eikelmuis, molmuis, lynx en wilde kat. Ook de wolf is zeer zeldzaam. Andere soorten, zoals bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn komen algemener voor. Met name eekhoorn en steenmarter worden ook regelmatig in meer stedelijk gebied aangetroffen (Lange et al. 2003, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de boommarter, bunzing, das, eekhoorn en wolf in de omgeving van de deelgebieden voor. Volgens verspreidingsgegevens van verspreidingsatlas.nl liggen de deelgebieden ook in het verspreidingsgebied van de soorten hermelijn, steenmarter en wezel.

4.4.2.1 Boommarter

De boommarter heeft een voorkeur voor oud (loof-)bos, maar is ook in andere typen bos te vinden. De soort komt soms ook in meer open terreinen voor, mits er voldoende bosjes en lijnvormige elementen in de omgeving zijn, zoals heggen en houtwallen. De boommarter komt slechts incidenteel voor in de nabijheid van gebouwen. Boommarters kiezen een rustplaats in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten worden vaak in oude spechten- of eekhoornhollen of inrottingshollen gemaakt (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige bomen geïnspecteerd op aanwezigheid van geschikte holtes. Deze zijn niet aangetroffen. Echter, met name in deelgebied 2 waren ook wel andere structuren, zoals een stapel houtstammen aanwezig die als verblijfplaats kunnen dienen. Zie navolgende afbeelding. Uit het eerder uitgevoerde onderzoek van Ecogroen (2021) blijkt dat in hun onderzoeksgebied geen boommarters aanwezig waren. Wel zijn in het noordelijk deel van het landgoed waarnemingen hiervan bekend. Specifiek heeft in deelgebied 2 ook een cameraval gestaan. Hierop zijn dus geen boommarters vastgesteld. Aanwezigheid van de boommarter in de deelgebieden kan dan ook uitgesloten worden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.4.2.2 Steenmarter

De steenmarter leeft bij voorkeur in een kleinschalig, parkachtig landschap. De soort is met name aanwezig in de nabijheid van dorpen, boerderijen en ook steden. Elementen als groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn belangrijk voor het vinden van voedsel en als dekking. Binnen zijn leefgebied heeft de steenmarter vele schuilplaatsen, zoals boomholtes, takkenhopen, dicht struweel en ruimtes in bebouwing. Hier bewoont de soort bijvoorbeeld zolders, kruipruimtes of ruimtes in de spouw (www.zoogdiervereniging.nl).

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor de steenmarter. In deelgebied 1 is De Wissel uitgebreid geïnspecteerd op de aanwezigheid van de steenmarter. Aan de buitenzijde waren geen zichtbare en voor de steenmarter geschikte mogelijkheden om de bebouwing te betreden. Daarnaast is ook de hele binnenzijde van de bebouwing geïnspecteerd op sporen van de steenmarter. Deze zijn in zijn geheel niet aangetroffen. Aanwezigheid van een verblijfplaats in De Wissel is dan ook niet te verwachten. Echter, andere verblijfplaatsen in de twee deelgebieden zouden nog mogelijk kunnen zijn. Uit het onderzoek met cameravallen door Ecogroen bleken in zijn geheel geen steenmarters in het plangebied en daarmee ook niet in de twee specifieke deelgebieden aanwezig te zijn. Aanvullend onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

4.4.2.3 Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. De soort kan ook voorkomen in een bebouwde omgeving met veel groen en in open bossen. De bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van konijn, mol, vos en das, maar ook steenhopen, holle bomen en boomwortels worden als schuilplaats gebruikt (Bouwens 2017).

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor deze soort, gezien de aanwezigheid van veel groen en open bos. In deelgebied 2 kunnen mogelijk ook verblijfplaatsen aanwezig zijn. Uit het onderzoek van Ecogroen blijkt dat in hun onderzoeksgebied geen bunzing aanwezig is. Hierbij hadden ze ook al een cameraval in deelgebied 2 geplaatst. Dit deelgebied is circa 1,4 ha groot. Daarmee is volgens de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soort bescherming (provincie Noord-Brabant 2017) dit deelgebied voor deze soort voldoende onderzocht. De bunzing is hier dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek naar deze soort is niet nodig.

4.4.2.4 Hermelijn

De hermelijn leeft in een kleinschalig landschap waar voldoende dekking en open water aanwezig is. De soort mijdt bossen en de bebouwde kom. Als verblijfplaats worden

meestal oude mollen of konijnenholen gebruikt, maar de soort kan ook voorkomen in bijvoorbeeld holten in bomen, of houtstapels (Bouwens 2017). Een gang of hol met een doorsnede van vijf centimeter is al groot genoeg om een hermelijn te huisvesten.

In het plangebied en de deelgebieden is geen open water aanwezig. Daarnaast vormt het plangebied een mix van bossen en bebouwde kom. Derhalve vormen de twee deelgebieden geen geschikt leefgebied voor de hermelijn. De aanwezigheid van deze soort is dan ook niet te verwachten en aanvullend onderzoek hiernaar is niet nodig.

4.4.2.5 Wezel

De wezel is niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar heeft een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-) landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. De soort mijdt natte gebieden. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude holen van muizen, ratten en konijnen (Bouwens, 2017).

Deelgebied 2 vormt geschikt leefgebied voor deze soort. Ecogroen heeft in hun onderzoek 5 sporenbuizen en één marterbox in deelgebied 2 geplaatst. Volgens de handreiking van de provincie Noord-Brabant is daarmee voor de grootte van dit deelgebied voldoende onderzoeksinspanning verricht. De wezel is hier niet aangetroffen. Aanvullend onderzoek is dan ook niet noodzakelijk.

4.4.2.6 Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen en heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, met akkers, bosjes, weiland en houtwallen. Leefgebied van de das moet voldoende dekking bieden, met weinig verstoring, een groot voedselaanbod, een bodem waarin ze goed kunnen graven en met een grondwaterstand lager dan 1,5m onder het maaiveld. De das is een omnivoor. Het belangrijkste voedsel voor de das zijn regenwormen. Daarnaast eten ze vruchten, noten, granen, paddenstoelen, knaagdieren, egels, slakken en insecten.

Deelgebied twee vormt in zekere mate geschikt leefgebied voor de das. Tijdens het veldbezoek is intensief gezocht naar sporen van deze soort. Deze zijn niet aangetroffen. Uit het eerder uitgevoerde onderzoek van Ecogroen blijkt ook dat in hun onderzoeksgebied en in de omgeving eromheen geen sprake is van recente activiteit van de das. Al met al kan gesteld worden dat in deelgebied 2 geen dassen aanwezig zijn. Nader onderzoek hiernaar is dan ook niet noodzakelijk.

4.4.2.7 Eekhoorn

De eekhoorn leeft in allerlei typen bos en is ook in tuinen of parken in de omgeving van bos aan te treffen mits daar voldoende voedsel beschikbaar is. Ze maken een bolvormig nest van takken en bladeren op minimaal 5 meter hoogte in de boom. Ook natuurlijke boomholtes, oude kraaien- of eksternesten, nestkasten of spechtenholen worden als nestlocatie gebruikt (zoogdiervereniging.nl).

De twee deelgebieden vormen geschikt leefgebied voor deze soort. Tijdens het veldbezoek is intensief gezocht naar nesten en holtes die als verblijfplaats voor deze soort zouden kunnen dienen. Andere nesten dan die door Ecogroen al zijn vastgesteld zijn

niet waargenomen. Als een eekhoorn een holte als nest in gebruik heeft, hangen hier vaak takken of repen bast uit (Verbeylen, 2012). Dit is bij de waargenomen spechten-holen niet aanwezig. Ook andere sporen van de eekhoorn rond de betreffende bomen zijn niet vastgesteld. Extra eekhoornnesten zijn in de twee deelgebieden dan ook niet aanwezig.

4.4.2.8 Wolf

Wolven leven in heel verschillende leefgebieden, van toendra en steppen tot aan bos- en cultuurlandschap. Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. Deze gebieden bieden namelijk vaak veel dekking en er leven veel reeën. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen (zoogdiervereniging.nl).

De twee deelgebieden vormen geen geschikt leefgebied voor de wolf, aangezien er geen sprake is van uitgestrekte natuur. Ook is weinig drinkwater voorhanden en wordt de omgeving door mensen intensief gebruikt. De aanwezigheid van de wolf in de twee deelgebieden is dan ook niet te verwachten. Nader onderzoek hiernaar is niet noodzakelijk.

4.5 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in de buurt van de deelgebieden voor. Daarnaast kunnen de bosvleermuis, franjestaart en meervleermuis in de omgeving voorkomen aldus de verspreidingsgegevens van verspreidingsatlas.nl. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hopen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al. 2011).

4.5.1 **Gebouwbewonende vleermuissoorten**

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot, achter luiken en in schoorstenen (BIJ12 2017a, Dietz et al. 2011).

In deelgebied 1 is het gebouw De Wissel aanwezig. In dit gebouw is een groot aantal geschikte kieren en spleten aanwezig, die als verblijfplaats van vleermuizen dienst

kan doen. Ook blijkt uit het onderzoek van Ecogroen dat hier een kraamverblijfplaats en zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is vastgesteld, terwijl het gebouw ten zuiden hiervan eigenlijk werd onderzocht. Ondanks dat hier al vleermuisverblijfplaatsen zijn vastgesteld, is het gebouw niet voldoende onderzocht om aan geldende onderzoekseisen te voldoen, omdat het destijds buiten het oorspronkelijke onderzoeksgebied lag. Derhalve moet dit gebouw nogmaals volledig onderzocht worden. Andere gebouwen zijn in de twee deelgebieden niet aanwezig.

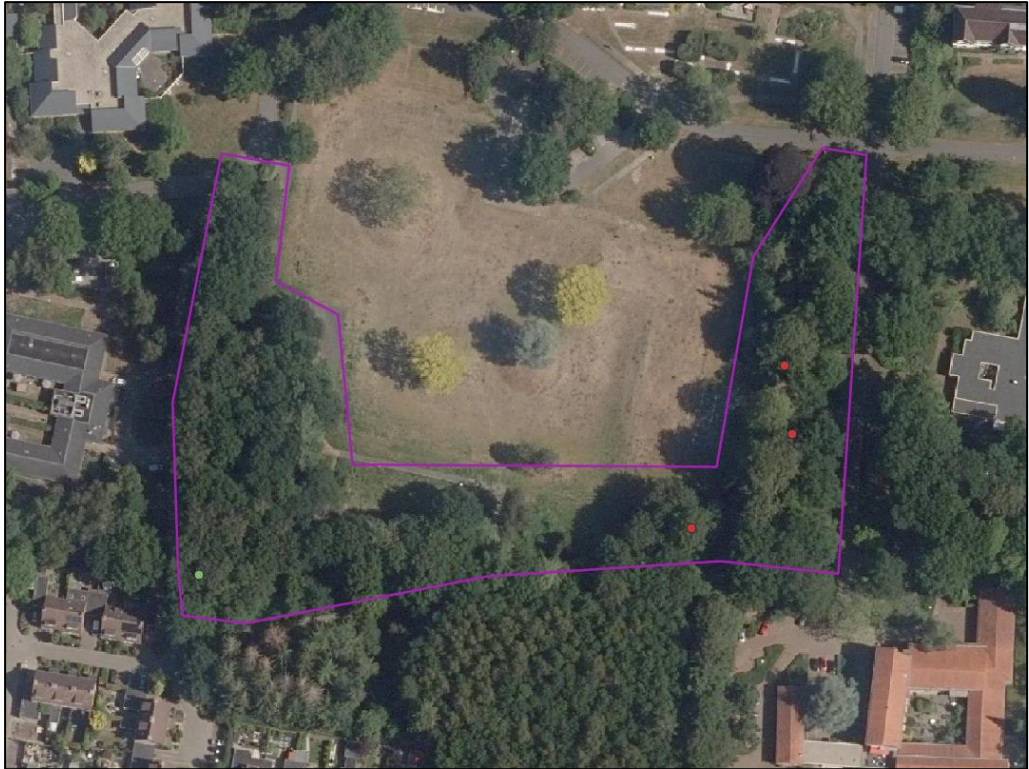
4.5.2 Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een zekere diameter en leeftijd te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Grofweg zijn hardhout bomen als eik en beuk jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan ongeveer 30 jaar voor een spechtenhol nog niet geschikt (Zoogdiervereniging & Probos 2012).

In en direct rond de twee deelgebieden staan veel bomen. Al deze bomen zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte spleten en holtes. In meerdere bomen zijn spechtenholen en loszittend schors waargenomen die als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen dienst kunnen doen. Daarnaast is in deelgebied 2 ook een boom aanwezig waar een vleermuiskast aan hangt. Zie navolgende afbeeldingen voor de locaties van de betreffende bomen en een foto van de vleermuiskast aan de boom.

Deelgebied 1. Boom met spechtenholen die mogelijk door vleermuizen in gebruik zijn (rode stip)

Deelgebied 2. Bomen met holtes zoals spechtenholen of loszittend schors (rode stippen) en boom met een vleermuiskast (groene stip)

Vleermuiskast aan boom in deelgebied 2.

De mogelijkheden voor de verschillende verblijffuncties voor boom- en gebouwbewonende vleermuizen zijn per soort beoordeeld. Deze beoordeling is gebaseerd op de bekende verspreiding, de ecologie van de soort en de aangetroffen situatie. De soorten en functies die niet zijn uit te sluiten zijn samengevat in de navolgende tabel.

Vleermuissoorten en functies die wel of niet zijn uit te sluiten in de deelgebieden. "x" = functie is niet uit te sluiten, "-" = functie is uit te sluiten.

Vleermuissoort	Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	-	x	x	x
Laatvlieger	x	x	x	x
Meervleermuis	-	-	-	-
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	-
Watervleermuis	x	x	-	-
Rosse vleermuis	x	x	x	x
Bosvleermuis	-	-	-	-
Franjestaart	x	x	-	-

4.5.3 Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd.

Deelgebied 2 is potentieel zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het gebied is relatief groot en heeft een U-vorm, waardoor er veel beschutting is van de wind. Ook is maar weinig straatverlichting aanwezig, waardoor het gebied 's nachts behoorlijk donker zal zijn. Potentieel kunnen hier veel vleermuizen en ook meerdere verschillende soorten foerageren. In deelgebied 1 kan ook gefoerageerd worden door vleermuizen. Echter, dit deelgebied is relatief klein waardoor niet te verwachten is dat dit een essentieel foerageergebied voor een groot aantal vleermuizen kan vormen.

4.5.4 Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben (Limpens et al. 2004). Daarom zijn dergelijke vliegroutes beschermd.

Deelgebied 2 is onderdeel van een doorlopend lijnvormig element van bomen van west naar oost. Ook de oostelijke en westelijke armen lopen buiten het deelgebied

nog door. Mogelijk vormen deze bomen in het deelgebied dan ook een vliegroute voor vleermuizen. Echter, in de omgeving zijn voldoende alternatieve herkenningpunten als bomen, bomenrijen en gebouwen om deze eventuele functie over te kunnen nemen. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute in deelgebied 2 is dan ook niet te verwachten. Deelgebied 1 ligt grotendeels omsloten door bosrijk gebied. Een duidelijk doorlopend lijnvormig element is hier niet aanwezig.

4.6 Reptielen

Reptielen komen in ons land voornamelijk voor op de hogere zandgronden, in duin-, bos- of heidegebieden. De ringslang komt daarnaast ook voor in veengebieden en laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. De muurhagedis is gebonden aan warme, stenige plekken en leeft in Nederland vooral in Maastricht en is daarnaast op verschillende plaatsen uitgezet. (Creemers en van Delft 2009).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de hazelworm in de buurt van het plangebied voor. Daarnaast komen vanwege de nabijheid van de Veluwe volgens verspreidingsatlas.nl ook de adder, gladde slang, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis in de buurt van het plangebied voor. Voor de adder, gladde slang, levendbarende hagedis en zandhagedis geldt dat deze enkel in natuurgebieden en sporadisch in andere stabiele leefgebieden voorkomen. Het plangebied en daarbinnen de twee deelgebieden zijn voor deze soorten niet natuurlijk en rustig genoeg om zich er te kunnen handhaven.

4.6.1 Ringslang

De ringslang is sterk gebonden aan waterrijke habitats. De soort komt voor ten noorden van de grote rivieren en wordt vooral aangetroffen in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Maar de soort komt ook voor op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte zodat deze zowel zongelegenheid als schuilplaatsen bieden. Veel meer dan andere in Nederland levende reptielen wordt de soort ook in bebouwde omgeving en in agrarisch gebied aangetroffen. Leefgebieden van de ringslang hebben meestal veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid. Voor de voortplanting is de ringslang afhankelijk van warme, vochtige plekken zoals composterende bladhopen of andere rottende boomresten. In cultuurlandschap wordt intensief gebruik gemaakt van door de mens aangelegde mest-, zaagsel- en composthopen of speciaal voor de ringslang aangelegde broeihopen. Ringslangen overwinteren op vorstvrije plaatsen onder takkenbossen, struiken, in oude konijnenholen of in kelders (Creemers & van Delft 2009).

In de twee deelgebieden en de directe omgeving eromheen is geen sprake van een waterrijke habitat. Geschikt leefgebied is er dan ook niet aanwezig en daarmee is deze soort hier ook niet te verwachten.

4.6.2 Hazelworm

De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. De soort wordt het meest in de randzone van heide- en bosterreinen aangetroffen. Het leefgebied bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Ze hebben daarbij een voorkeur voor habitats met voldoende gevarieerde structuur in de vegetatie en ook met holen en gaten in de grond. Door deze variatie kunnen de dieren hun temperatuur regelen zonder in alle openheid te hoeven zonnebaden. Ook in kleinschalig cultuurlandschap kan de soort worden aangetroffen. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken. De overwintering gebeurt ondergronds, in droge holten, die gedeeltelijk zelf gegraven zijn (Creemers & van Delft, 2009).

Deelgebied 2 vormt geschikt leefgebied voor deze reptielsoort. Dit deelgebied bestaat uit een bosrand en heeft een gevarieerde en dichte vegetatie. Delen zijn bijvoorbeeld bedekt met klimop. Volgens het onderzoek van Ecogroen zijn in het verleden verder naar het noorden in het landgoed ook hazelwormen geconstateerd. Al met al kan de aanwezigheid van de hazelworm in deelgebied 2 op voorhand niet uitgesloten worden.

4.7 Amfibieën

4.7.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën een provinciale vrijstelling van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij de deelgebieden deze soorten voorkomen, zoals de bruine kikker of gewone pad. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving.

4.7.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, komen voornamelijk voor in en nabij vennen, poelen en slootjes, met helder en schoon water, in heide-, veen- en bosgebied en in de uiterwaarden. De rugstreeppad is ook in de duinen aanwezig. De geelbuikvuurpad, vuursalamander en vroedmeesterpad worden bijna uitsluitend in Zuid-Limburg aangetroffen (Creemers en van Delft 2009, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen beschermde amfibiesoorten in de omgeving van het plangebied voor. Echter, volgens verspreidingsatlas.nl ligt het plangebied wel in het algehele verspreidingsgebied van de rugstreeppad, alpenwatersalamander, poelkikker, heikikker en kamsalamander.

In en in de omgeving van de twee deelgebieden zijn geen oppervlaktewaters aanwezig die geschikt zijn voor de soorten alpenwatersalamander, poelkikker, heikikker en kamsalamander. Aanwezigheid van deze soorten, ook in de winter, is dan ook niet te verwachten.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek zoals duinen, uiterwaarden, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Ook komt de soort op minder natuurlijke terreinen voor, zoals braakliggende terreinen of bouwlocaties. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt leefgebied zijn. De dieren verlaten half maart de winterverblijfplaats. Voortplanting begint half april en kan doorgaan tot in augustus. Mannetjes verblijven de gehele voortplantingsperiode in het water. Vrouwtjes daarentegen verlaten na de eierafzet het water weer. De rugstreeppad overwintert op het land, de dieren hebben eind oktober allemaal het water weer verlaten (Creemers & van Delft, 2009).

Op het moment is het niet waarschijnlijk dat de rugstreeppad in de deelgebieden voorkomt omdat ondiepe poelen en kaal, braakliggend terrein ontbreken.

4.8 Vissen

De beschermde vissoorten zijn veelal zeldzaam voorkomende soorten gebonden aan helder, stromend water van beekjes of rivieren. Een uitzondering hierop is de grote modderkruiper die vooral leeft in langzaam stromend water van sloten, vennen of plassen. De soort komt daar voor op plekken met veel onderwatervegetatie en een goed ontwikkelde waterbodem (Janssen en Schamineé 2004, verspreidingatlas.nl).

In de twee deelgebieden zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van beschermde vissen in de deelgebieden is daarmee uitgesloten.

4.9 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos et al. 2006, vlinderstichting.nl). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende bomen in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl, Janssen en Schamineé, 2004). De Europese rivierkreeft is in ons land nog maar van één plek bekend, op landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (anemoon.org, verspreidingsatlas.nl).

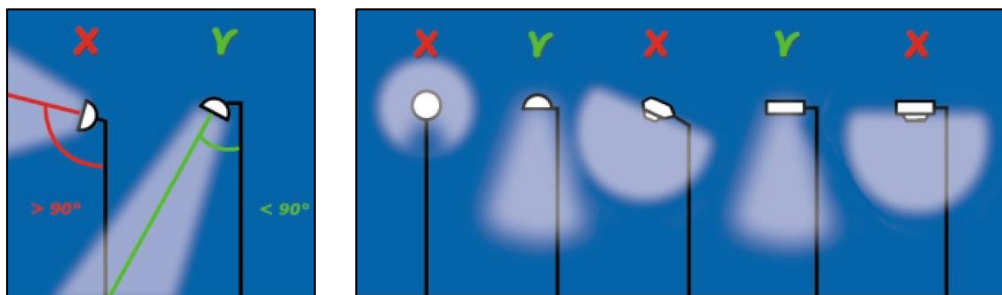
Volgens NDFF-gegevens komen dergelijke soorten niet in de omgeving van het plangebied voor. Ook ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soorten in de deelgebieden. De sleedoornpage komt tegenwoordig regelmatig voor in parkachtig landschap, waar ook de sleedoorn aanwezig is. Deze struiksoort, of andere prunussoorten zijn in de twee deelgebieden tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Daarnaast ligt volgens gegevens van verspreidingsatlas.nl het plangebied buiten het verspreidingsgebied van

de sleedoornpage. Aanwezigheid van deze soort in de deelgebieden is daarmee niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

5 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

5.1 Zorgplicht, voor alle in het wild levende dieren en planten

In en rondom de deelgebieden kunnen in het wild levende planten en dieren voorkomen. Bij de ruimtelijke ontwikkeling zouden deze planten en dieren kunnen worden gedood. Voor al de in het wild levende soorten geldt de zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden. Wanneer verlichting wordt geplaatst, probeer uitstraling van licht naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken, om verstoring van diersoorten te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting te beperken tot die plekken waar licht noodzakelijk is, lage en gericht armaturen te gebruiken in plaats van rondstralende armaturen en lampen goed te richten.

Om verstoring van dieren door straatverlichting en andere vormen van verlichting tot een minimum te beperken, dienen lichtbundels zo veel mogelijk naar beneden te worden gericht.

5.2 Vogels

Uit voorliggend onderzoek blijkt verder dat in en direct rond de deelgebieden vogels aanwezig zijn en ook kunnen broeden. Voor deze vogels geldt artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, die het onder meer verbiedt vogels te doden, te vangen of in gebruik zijnde nesten van vogels te beschadigen of te vernielen.

5.2.1 Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Bij de geplande ontwikkeling zouden nesten van broedende vogels kunnen worden beschadigd, wat verboden is onder de Wet natuurbescherming. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd. Om overtreding van de wet te voorkomen adviseren wij u om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond de deelgebieden geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond de deelgebieden aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

5.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Naast soorten waarvan het nest alleen in de broedtijd beschermd is, zijn mogelijk ook soorten aanwezig waarvan het nest jaarrond is beschermd. Dit betreft de gierzwaluw in deelgebied 1. Met de geplande werkzaamheden gaan deze mogelijke nesten waarschijnlijk verloren. Ook is kans aanwezig op het verwonden of doden van vogels. In beide gevallen is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn niet in de deelgebieden of de omgeving aanwezig.

Voor wat betreft de categorie 5-soorten geldt dat tijdens het veldbezoek de groene specht en grote bonte specht zijn gehoord en dat daarnaast ook meerdere spechtenholen in bomen in de twee deelgebieden zijn gezien. Dergelijke nesten zijn enkel bij zwaarwegende factoren beschermd. In dit geval zijn er nog voldoende mogelijkheden voor deze soorten om nieuwe nesten te bouwen, mocht dit nodig zijn. Zo zijn er in de omgeving van de deelgebieden veel bomen aanwezig. Ook in de toekomstige situatie is een parkachtige omgeving aanwezig. Om met dit plan niet bij te dragen aan een eventuele afname van geschikt leefgebied adviseren wij aandacht te hebben voor een groene en bomenrijke inrichting in de toekomstige situatie.

5.3 Overige beschermde soorten

5.3.1 Soorten waarvoor provinciale vrijstelling geldt

In en nabij de deelgebieden kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Dit betreft bijvoorbeeld de soorten bruine kikker en gewone pad. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Wel geldt ook voor deze soorten altijd de eerder beschreven zorgplicht.

5.3.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Door het uitgevoerde onderzoek is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen, van soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in de deelgebieden. Het betreft verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing en bomen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, franjestaart), foerageergebied van vleermuizen (alleen deelgebied 2) en leefgebied van de hazelworm (alleen deelgebied 2). Alle vleermuissoorten zijn habitatrictlijnsoorten, waarvoor de verboden van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming gelden. Daarmee is het onder meer verboden deze soorten te doden of rust- of verblijfplaatsen te beschadigen. De hazelworm valt onder de categorie Andere soorten. Hiervoor gelden de verboden van artikel 3.10.

Met de geplande werkzaamheden gaan eventueel aanwezige verblijfplaatsen verloren, uitgaande van het worstcasescenario (zie paragraaf 1.2.2). Ook is dan kans aanwezig op het verwonden of doden van deze dieren. Echter, met name voor de mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zou eerst nog nagegaan kunnen worden of het mogelijk is de betreffende bomen te behouden en versterking te voorkomen. In dat geval is aanvullend onderzoek hiernaar niet noodzakelijk.

Indien de betreffende elementen niet behouden kunnen blijven en/of versterking op voorhand niet uitgesloten kan worden, dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Dit is om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten. Indien verblijfplaatsen of essentieel leefgebied aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Andere soorten waarvoor de provinciale vrijstelling niet geldt, zijn niet in of nabij de deelgebieden aanwezig. Negatieve effecten op die soorten zijn dan ook niet te verwachten en nader onderzoek naar die soorten is dan ook niet nodig.

Op het moment is het niet waarschijnlijk dat de rugstreeppad in de deelgebieden voorkomt. Als de deelgebieden in een later stadium echter uit braakliggend terrein zullen bestaan, is het niet onmogelijk dat de soort zich in de deelgebieden of de rest van het plangebied zal vestigen. De soort is namelijk een pioniersoort die nieuw ontstane geschikte leefgebieden snel koloniseert. Aangeraden wordt om ondiepe poelen zo snel mogelijk te dempen en het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen. Hiermee kan vestiging van de rugstreeppad worden voorkomen.

5.4 Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen.

5.4.1 Gierzwaluwen

Het nader onderzoek gierzwaluwen dient volgens het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12 2017b) plaats te vinden door middel van drie 3 inventarisaties met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Dit dient te gebeuren in de periode 1 juni tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli, tussen twee uur voor zonsondergang tot zonsondergang, tijdens goede inventarisatieomstandigheden. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van gierzwaluwen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

5.4.2 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat in dit geval vijf veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Drie daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden, ook met een tussenperiode van minimaal 20 dagen. Het onderzoek naar foerageergebied vindt tegelijkertijd met de veldbezoeken voor verblijfplaatsen plaats.

Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaald in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vijf veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in de deelgebieden. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden.

5.4.3 Hazelworm

Voor het nader onderzoek naar het leefgebied van de hazelworm zijn door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland geen richtlijnen of voorwaarden opgesteld. Een mogelijke methode voor het verrichten van hazelwormonderzoek is het neerleggen van platen (zoals tapijtplaten). De platen warmen snel op in de zon en vormen een uitermate geschikt microklimaat voor reptielen om zich op te warmen. Door het oplichten van de platen kan gecontroleerd worden of hieronder reptielen aanwezig zijn. Door middel van drie veldbezoeken na het plaatsen van de platen, in de periode van april tot en met september (oktober) kan de aan- of afwezigheid van deze soort worden bepaald.

Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes van alle te onderzoeken soorten weer.

Soortgroep	Jan		Feb		Mrt		Apr		Mei		Jun		Jul		Aug		Sep		Okt		Nov		Dec	
Vleermuizen																								
gierzwaluwen																								
Hazelworm																								

6 Conclusie

GGZ Centraal Veldwijk is voornemens om het zuidelijk deel van Zorglandgoed Veldwijk te herontwikkelen. Hiervoor dient het bestemmingsplan aangepast te worden. Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving.

In 2020 heeft Ecogroen in dit kader reeds een quick scan natuur en aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd. Inmiddels blijkt dat de ontwikkellocatie op enkele punten wordt uitgebreid. Voor deze uitbreidingen is deze aanvullende quick scan natuur opgesteld. In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in de deelgebieden.

6.1 Soortenbescherming

In en rondom de deelgebieden kunnen in het wild levende planten en dieren aanwezig zijn. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving.

In en nabij de deelgebieden kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg.

Daarnaast zijn mogelijk nog essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quick scan dat in en rondom de deelgebieden vogels kunnen broeden. Om overtreding van de wet te voorkomen wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.

Mogelijk zijn ook nestplaatsen aanwezig van de gierzwaluw. Nestplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd. Om hierover duidelijkheid te krijgen dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten aanwezig blijkt, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Ook zijn waarschijnlijk nesten van de categorie 5-soorten grote bonte specht en groene specht aanwezig. Om deze soorten voldoende alternatieven te laten houden in de toekomst, adviseren wij aandacht te hebben voor een groene en bomenrijke inrichting in de toekomstige situatie.

Verder zijn mogelijk verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen aanwezig. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien dergelijke essentiële elementen aanwezig blijken, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen

gelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan waarschijnlijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Met name voor de mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zou eerst nog nagegaan kunnen worden of het mogelijk is de betreffende bomen te behouden en verstoring te voorkomen. In dat geval is aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten niet noodzakelijk.

6.2 Vervolgstappen

- Houd rekening met de zorgplicht;
- Houd rekening met broedende vogels;
- Laat nader onderzoek uitvoeren naar gierzwaluw, hazelworm en vleermuizen;
- Ga na of kap of verstoring van de bomen met mogelijk vleermuisverblijfplaatsen voorkomen kan worden, zodat nader onderzoek hiernaar niet nodig is.
- Zorg tijdens de bouwfase dat de deelgebieden niet geschikt worden voor de rugstreeppad.
- Voer een verkennend onderzoek uit voor de onderdelen gebiedsbescherming en beschermde houtopstanden, zodra de herbegrenzing van het Gelders Natuurnetwerk en bebouwde kom beschermde houtopstanden is afgerond.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12. 2017c. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Bos, F. Bosveld, M. Groenendijk, D. van Swaay, C. Wynhof, I. De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna deel 7.

Creemers, R. van Delft, J. 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9.

Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.

Ecogroen. 2021. Natuurtoets Plan Oosterhoorn Zorglandgoed, onderdeel soortenbescherming. Veldwijk, Ermelo. Ecogroen, Amersfoort

Janssen, J. A. M. Schamineé, J. H. J. 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrichtlijn.

Lange, R. Twisk, P. van Winden, A. van Diepenbeek, A. 2003. Zoogdieren van West-Europa.

Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen onderweg. Uitgave DDW en VZZ.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna deel 4.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2020. Vleermuisprotocol 2021.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Verspreiding, aantallen, verandering. Nederlandse Fauna deel 5.

Sparrus, L. Odé, B. Beringen, R. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON rapport 57.

Verbeylen, G. 2012. Handleiding monitoring van rode eekhoorns aan de hand van neststellingen en haarvallen. Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt.

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites

www.anemoon.org
www.aerius.nl
www.eis-nederland.nl
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.sovon.nl
statline.cbs.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.vogelbescherming.nl

Bijlage 1. Wettelijk kader

Gebiedsbescherming

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als een plan of project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebied, vindt eerst een globale toetsing plaats, de voortoets. Als uit de voortoets blijkt dat er zeker geen negatieve gevolgen zijn, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of geldt in het geval van een project geen vergunningplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt. In dit geval wordt een plan eveneens m.e.r.-plichtig¹. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001, welke plicht in de Nederlandse wetgeving is verankerd in artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). Voor dit netwerk geldt, op basis van artikel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (het Barro), een 'nee, tenzij'-beschermingsregime. Het bestemmingsplan, of een omgevingsvergunning waarmee van het bestemmingsplan wordt afgeweken, maakt geen ontwikkelingen mogelijk die kunnen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur, of tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden, *tenzij* er sprake is van groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

Provincies dienen deze bescherming te regelen bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. De precieze invulling van de bescherming verschilt van provincie tot provincie. In paragraaf 2.1 staat de bescherming beschreven die in dit geval van toepassing is.

Soortenbescherming

Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen in de Wet natuurbescherming. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. Zie paragraaf 2.2 voor de vrijstelling die in deze provincie van toepassing is.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen

bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

Bijlage 2. Voorlopig schetsontwerp plangebied

Legenda

- Bestaande gebouwen
- Nieuwe gebouwen
- Bestaande rijwegen
- Nieuwe rijwegen
- Bestaande paden
- Nieuwe paden
- Bestaande parkeerplaatsen
- Nieuwe parkeerplaatsen

- Monumentale bomen
- Te handhaven bomen
- Nieuwe bomen
- Nieuw bos
- Mantel en zoom
- Bestaande hagen
- Bestaande beplantingsvakken
- Nieuwe beplantingsvakken

- Nieuwe bloemenweide
- Nieuw/te herstellen grasveld
- Wadi
- Contouren zorgpark

